

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2569/2551

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัทรุ่งเจริญอุตสาหกรรม (1994) จำกัดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 914, ป.พ.พ. มาตรา 999, ป.พ.พ. มาตรา 391 ฉ, ป.พ.พ. มาตรา 291

ย่อ / หลักกฎหมาย

บริษัท ร. นำเช็คพิพาไปขายลดแก่โจทก์โดยลงลายมือชื่อสลักหลัง โจทก์จึงเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยซึ่งเป็นผู้สั่งจ่ายและบริษัท ร. ผู้สลักหลังจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 914 และมาตรา 967 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 989 อันถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้น เมื่อโจทก์ทำสัญญาประนีประนอมยอมความซึ่งถือได้ว่าเป็นการแปลงหนี้ใหม่อีกประการหนึ่ง โจทก์คงมีสิทธิเรียกร้องให้บริษัท ร. ชำระหนี้แก่ตนตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้บริษัท ร. รับผิดชอบในมูลหนี้ตามเช็คพิพาได้อีก สิทธิของโจทก์ที่จะเรียกร้องต่อจำเลยในฐานะผู้สั่งจ่ายให้รับผิดชอบโจทก์ในมูลหนี้ตามเช็คพิพาทย่อมหมดสิ้นไปด้วย ทั้งนี้เพราะสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามเช็คพิพาของโจทก์ได้ระงับสิ้นไปแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อระหว่างวันที่ 24 ธันวาคม 2540 และวันที่ 15 มกราคม 2541 บริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัด ซึ่งเป็นลูกค้าของโจทก์ สาขาท่าพระ นำเช็คธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาร้อยเอ็ด รวม 6 ฉบับ ซึ่งมีจำเลยเป็นผู้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายมาทำสัญญาขายลดกับโจทก์ ฉบับแรกลงวันที่ 27 มีนาคม 2541 จำนวนเงิน 100,000 บาท ฉบับที่สองลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2541 จำนวนเงิน 95,000 บาท ฉบับที่สามลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2541 ฉบับที่สี่ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2541 จำนวนเงินฉบับละ 233,275 บาท ฉบับที่ห้าลงวันที่ 16 มีนาคม 2541 และฉบับที่หกลงวันที่ 16 เมษายน 2541 จำนวนเงินฉบับละ 193,500 บาท รวมเป็นเงิน 1,048,550 บาท เมื่อเช็คถึงกำหนดชำระโจทก์นำเช็คดังกล่าวไปเรียกเก็บเงิน แต่ธนาคารตามเช็คทั้งหกฉบับปฏิเสธการจ่ายเงิน โดยให้เหตุผลว่า "โปรดติดต่อผู้สั่งจ่าย" จำเลยต้องรับผิดชอบในต้นเงินจำนวน 1,048,550 บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้อง 68,391.75 บาท โจทก์ทวงถามแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 1,116,941.75 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 1,048,550 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ใช่ผู้ทรงเช็คโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเช็คพิพาทั้งหกฉบับที่จำเลยสั่งจ่ายให้แก่บริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัด ไม่มีมูลหนี้ต่อกัน และจำเลยได้ขีดคร่อมและขีดฆ่าคำว่าผู้ถือออก จึงเป็นเช็คที่ห้ามมิให้เปลี่ยนมือ นอกจากนั้นจำเลยได้ชำระหนี้ตามเช็คฉบับลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2541 จำนวนเงิน 233,275 บาท แก่บริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัดแล้ว ส่วนที่เหลืออีก 5 ฉบับ จำเลยได้ออกเช็คฉบับใหม่มอบให้แก่บริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัด ไปแล้วเช่นกัน แต่โจทก์กลับสมคบกับบริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัด นำเช็คพิพาทั้งหกฉบับมาฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบ ทั้งที่โจทก์ไม่อาจมีสิทธิได้ไปกว่าบริษัทรุ่งเจริญเอเอ็นจีเนียริง จำกัดแต่อย่างใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 999 ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 1,116,941.75 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 1,048,550 บาท

นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 6,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 โดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดโต้แย้งว่า บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ลูกค้าของโจทก์ได้นำเช็คธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาซอยเอ็ด รวม 6 ฉบับ ซึ่งมีจำเลยเป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายมาทำสัญญาขายลดกับโจทก์ เช็คลงวันที่ 27 มีนาคม 2541, 27 กุมภาพันธ์ 2541, 16 กุมภาพันธ์ 2541, 16 พฤษภาคม 2541, 16 มีนาคม 2541 และ 16 เมษายน 2541 จำนวนเงิน 100,000 บาท 95,000 บาท 233,275 บาท 193,500 บาท และ 193,500 บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงิน 1,048,550 บาท เมื่อเช็คถึงกำหนดชำระ โจทก์นำเช็คดังกล่าวไปเรียกเก็บเงิน แต่ธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินโดยให้เหตุผลว่า "โปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย" ตามสำเนาสัญญาขายลดตัวเงิน เอกสารหมาย จ.3 และ จ.4 เช็คเอกสารหมาย ล.5 ถึง ล.10 และใบคืนเช็คเอกสารหมาย จ.5 ถึง จ.10 วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542 โจทก์จึงนำเช็คทั้งหมดฉบับดังกล่าวมาฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น วันที่ 7 กันยายน 2544 โจทก์ได้ฟ้องบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด กับพวกให้ชำระหนี้ตามสัญญาขายลดเช็คจำนวน 33 ฉบับ สัญญาค้ำประกันและสัญญาจำนอง ซึ่งมีเช็คพิพาททั้งหมดฉบับ ในคดีนี้รวมอยู่ด้วย ตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ 1122/2544 ของศาลจังหวัดสมุทรสาคร คดีดังกล่าวโจทก์และบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด กับพวกได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันโดยบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัดกับพวกยอมชำระเงินให้แก่โจทก์ตามฟ้อง ศาลจังหวัดสมุทรสาครพิพากษายอม เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2544 คดีถึงที่สุดแล้วตามสำเนาคำฟ้อง สำเนาสัญญาประนีประนอมยอมความและสำเนาคำพิพากษายอมที่จำเลยแนบท้ายคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้น ลงวันที่ 18 เมษายน 2545 ในสำนวนคดีนี้คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า เมื่อบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ทำสัญญาประนีประนอมยอมความยอมชำระเงินตามเช็คพิพาทให้แก่โจทก์ตามฟ้อง คดีถึงที่สุดแล้ว โจทก์มีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยในฐานะผู้ส่งจ่ายชำระเงินตามเช็คพิพาทจำนวน 6 ฉบับ ได้อีกหรือไม่ เห็นว่า การที่บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด นำเช็คพิพาทไปขายลดแก่โจทก์โดยลงลายมือชื่อสลักหลังเช็คมอบให้แก่โจทก์ โจทก์จึงเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยซึ่งเป็นผู้ส่งจ่ายและบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ผู้สลักหลังจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 914 และมาตรา 967 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 989 ความรับผิดชอบของผู้ส่งจ่ายและผู้สลักหลังต่อโจทก์ย่อมถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้น เมื่อโจทก์ทำสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นอันถือได้ว่าเป็นการแปลงหนี้ใหม่อีกประการหนึ่ง โจทก์คงมีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด ชำระหนี้แก่ตนตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น ไม่มีสิทธิที่จะเรียกให้บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด รับผิดชอบในมูลหนี้ตามเช็คพิพาทได้อีก สิทธิของโจทก์ที่จะเรียกร้องต่อจำเลยในฐานะผู้ส่งจ่ายให้รับผิดชอบโจทก์ในมูลหนี้ตามเช็คพิพาททั้งหมดฉบับย่อมหมดสิ้นไปด้วย ทั้งนี้เพราะสิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ตามเช็คพิพาทของโจทก์ได้ระงับสิ้นไปแล้ว ที่โจทก์ฎีกาว่า บริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด และจำเลยจะต้องผูกพันในหนี้ดังกล่าวต่อโจทก์อยู่จนกว่าโจทก์จะได้รับชำระหนี้โดยสิ้นเชิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 ฉะนั้น เมื่อโจทก์ยังไม่ได้รับชำระหนี้จากบริษัทรุ่งเพชรเอ็นจิเนียริง จำกัด จำเลยจึงยังคงต้องผูกพันตามภาระหนี้ที่จำเลยก่อขึ้นในฐานะผู้ส่งจ่าย

จนกว่าโจทก์จะได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้คนใดคนหนึ่ง เห็นว่า ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 291 แม้จะบัญญัติให้เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกชำระหนี้จาก
ลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิง หรือแต่โดยส่วนก็ได้ตามแต่จะเลือก แต่ลูกหนี้ทั้งปวงก็ยังคงต้อง
ผูกพันอยู่ทั่วทุกคนจนกว่าหนี้นั้นจะได้ชำระเสร็จสิ้นเชิงก็ตาม เป็นกรณีที่เจ้าหนี้ใช้สิทธิที่มีอยู่ตาม
มูลหนี้เดิมที่ลูกหนี้ทุกคนต้องร่วมรับผิดชอบ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2569/2551>